

Lunastaako hallitus lupauksensa?

16.5.2008 Kymen Sanomat

Itämeren alueen tavaravirroista kasvava osuus liikkuu meriteitse. Jo noin 50 prosenttia koko Itämeren alueen ulkomaankaupasta kuljetetaan meritse ja merikuljetusten on arvioitu edelleen lisääntyvän. Erään hiljattain valmistuneen selvityksen mukaan merikuljetukset tulevat lisääntymään 64 prosenttia vuodesta 2003 vuoteen 2020. Samaan aikaan tavaravirrat Itämeren ulkopuolelle kasvavat kokonaisuudessaan merkittävästi (58 %), ja erityisesti Itämeren alueen sisäiset kuljetukset lisääntyvät (83 %).

Vapun tienoilla mediassa välähti merenkulkuviranomaisten lausumia huolia merenkulun turvalaitteiden vanhentumisesta ja rahan riittämättömyydestä uusia elintärkeitä laitteita kauppamerenkulun sujuvuuden takaamiseksi. Tälläkin hetkellä meriliikenteen sujuvuutta seurataan viranomaisten toimesta ympäri vuorokauden 7 päivää viikossa, 365 päivää vuodessa. Laitteet, sensorijärjestelmät ja tutkat ovat pääosin vanhentumassa olevia laitteita, joiden uusimiseen tulisi nopeasti löytää rahoitusta.

Suomen kokoisessa pienessä maassa merenkulun turvallisuuden edistäminen ja meriliikennekuvan seuranta jakautuu usean merellisen toimijan kesken. Keskeisin merenkulkua avustava toiminto on Merenkululaitoksen toimesta suoritettava meriliikenteen ohjauspalvelu, jonka tunnetuimpia työkaluja ovat VTS (Vessel Traffic Service) ja Suomenlahden GOFREP-palvelu. Alusliikenteen ohjaus turvaa kauppamerenkulun sujuvuutta, avustaa ja opastaa aluksia erilaisissa liikennetilanteissa ja siten osaltaan takaa keskeytymättömän merenkulun kaikkina vuodenaikoina. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi on Suomessa kehittynyt erittäin hyvä yhteistyö tärkeimpien merellisten toimijoiden (METO) välillä, jossa merenkululaitoksen ohella merivartioston, merivoimien, poliisin ja tullin roolit ovat keskeisiä.

Useissa kanssakäymisissä ulkomaisten kollegojen, tutkijoiden ja merenkulun turvallisuuden asiantuntijoiden kanssa on tullut esille, että Suomen merenkulun liikenneohjausjärjestelmää ja METO-yhteistyötä pidetään yhtenä kehittyneimmistä ja nykyaikaisimmista järjestelmistä maailmassa. Tämän aseman saavuttaminen ei ole itseisarvo, vaan on edellyttänyt kovan ja ammattitaitoisen työn lisäksi myös yhteiskunnan panostusta kehittää ja ylläpitää järjestelmiä turvaamaan elinkeinoelämän vaatimukset. Mutta kun liikenteen valvonnasta vastaavan viranomaisten suulla esitetään medioissa huolta rahoituksen riittämättömyydestä turvata kauppamerenkulun sujuvuus, rupeaa pohtimaan yhteiskunnan panostusten suuntausta maassamme. Onko kyse vaan puheista? Onko yhteiskunnan johdolla käsitys kentän tarpeista?

Siksipä otin käteeni nykyisen hallituksen ohjelman, ja huolellisen tarkastelun jälkeen löysin sieltä mm. seuraavaa: "Suomen hallitusohjelma tavoittelee Itämeren alusliikenteen turvallisuuden edistämistä kehittämällä liikenteen valvontajärjestelmiä, jääluokitusjärjestelmän luotettavuutta ja turvallista navigointia." Merenkulkijoiden perustarpeet siis ovatkin yllättävän hyvin esillä hallituksen teeseissä ?

Edelleen hallitusohjelmassa lukee: "Merenkulun turvallisuus lisää Itämeren alueen kilpailukykyä ja logistisen ketjun tehokkuutta. Tehokas liikennejärjestelmä ja logistiikka edistävät maan kilpailukykyä ja ylläpitävät hyvinvointia. Suomen sijainti etäällä Euroopan liikenteen ja logistiikan valtavirroista asettaa suuret haasteet. Hallitus edistää informaatioteknologiaa hyödyntävien palvelujen käyttöönottoa liikenteessä."

Hallitusohjelma listaa myös huoltovarmuutta edistäviä päämääriä ja mm. puhuu ohjelman

laatimisesta meriturvallisuuden parantamiseksi Itämerellä. Tässä pääpaino on nimenomaan Itämeren alusliikenteen turvallisuudessa ja yhteiskunnan kuljetusten kotimaisen omavaraisuuden turvaamisessa kaikissa tilanteissa.

On myös olemassa erillinen valtakunnallinen strategia yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseksi, jossa merenkulun turvallisuus on osa sisäistä tilannekuvan ylläpitoa ja rajaliikenteen sujuvuutta.

Hallitusohjelma siis tunnustaa keskeisten merenkulun turvallisuutta edistävien toimintojen tärkeyden, mutta lupauksista ja ohjelmista toisinaan on pitkä matka toteutusten äärelle. Hiljattain valmistui myös liikenne- ja viestintäministeriöstämme liikennepoliittinen selonteko, jossa myös otetaan kantaa merenkulun sujuvuuden turvaamiseen.

Hyviä tarpeita, tavoitteita ja ajatuksia on siis kirjattu. Tosiasiat tunnustetaan aivan hallitustasolla asti. Mutta kentällä odotetaan toimenpiteitä, joilla pystytään kehittämään ja turvaamaan meille elintärkeän kaupan ja kuljetusten turvallinen jatkuminen.

JORMA RYTKÖNEN